

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Fatma Güldemet SARI tarafından Anayasa'nın 98 inci ve İçtüzüğü'nün 96 ncı ve 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Nursel AYDOĞAN

Diyarbakır Milletvekili

25 Mart 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan, Bakanlar Kurulu kararı ile Şırnak'ın Silopi ve Diyarbakır'ın Sur ilçelerinin büyük bir bölümü hakkında "acele kamulaştırma" kararı alınmıştır. Söz konusu karar ile Sur ilçesinin; Abdaldere, Ali Paşa, Cemal Yılmaz, Cevat Paşa, Dabanoğlu, Hasırlı, İnönü, İskenderpaşa, Lalabey, Malikahmet, Özdemir, Süleymangazi, Savaş, Şemhane ve Ziyagökalp ile Yenişehir ilçesine bağlı Yenişehir ve Köşkler mahallelerinde yaklaşık 6 bin 300 parsel hakkında kamulaştırma kararı alınmıştır. 2. derece kentsel sit alanı olan ve 158 bin hektarlık alanda yer alan Sur ilçesinde 124 anıtsal, 410 adet tescilli sivil mimari yapı mevcut. 4 Aralık 2012'de afet yasası olarak bilinen 6306 sayılı kanun kapsamında Sur'un tamamı riskli alan ilan edilmiş ancak Lalebey ve Alipaşa mahallesindeki kentsel dönüşümle halkın tepkisini çeken bu süreç 2013 yılının sonunda durdurulmuştur.

Kamulaştırma Kanunu'nun 27. Maddesine dayanılarak 'acele kamulaştırma' kararı verilmiştir. Fakat söz konusu 'acele kamulaştırma' kararının verilmesi için 3634 sayılı 'Milli müdafaa mükellefiyeti' kanununun öngördüğü 'özel hallerde' 'acele kamulaştırma' kararı alınabilmektedir. Acele Kamulaştırma kararı verilen ilçelerde ise aksine geniş takdir yetkisi ile hareket edilmiştir. Zira Anayasa'nın 125. maddesine göre idari kararlar yargı denetimine tabidir. Yine Anayasa'nın 35 inci maddesi "**Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.**" diyerek mülkiyet hakkına yapılacak olan doğrudan sınırlamanın kamu yararı gözetilmesi şartına bağlamıştır. Yine bir diğeri de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Mülkiyet hakkını garanti altına alan 1 No'lu Ek Protokolün 1. maddesi şöyle demektedir: "**Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.**"

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Anayasa ve mevcut Kamulaştırma yasasında kamulaştırma işleminin ön koşullarından biri de kamu yararının gözetilmesidir. Şırnak'ın Silopi ilçesi ve Diyarbakır Sur ilçelerinin büyük bir bölümü hakkında "acele kamulaştırma" kararı alınırken kamu yararı gözetilmiş midir? Gözetilen kamu yararının kapsamı hakkında kamuoyu bilgilendirilecek midir?
- 2- Kamulaştırma kararı alınan bölgelerin satılması için özel şirketlerin önceden belirlendiği iddiası doğru mudur? Doğru ise bu şirketlerin bilgisi nedir?
- 3- Sur ilçesinde sokağa çıkma yasakları ile sokaklara tank gibi büyük tonaja sahip zırhlı askeri araçların girmesi ve yine yapılan top atışları ve ağır ateşli silahların kullanılması sivil yerleşim yerlerini büyük bir tahribata uğratmıştır. Bu kapsamda daha önce riskli alan edilen ancak kentsel dönüşüme gösterilen tepkiyle durdurulan Sur ilçesi kentsel dönüşüm projesi için kolaylaştırıcı bir etki sağlamış mıdır?
- 4- Sur ilçesinde kamulaştırma kararı verilen bölgelere kurulması planlanan karakol sayısı nedir?
- 5- Bölgede sokağa çıkma yasakları ve operasyonlar boyunca büyük oranda tahrip edilen Cizre, Yüksekova ve Nusaybin için de benzer kamulaştırma kararı verilecek midir? Kamuoyunun da hatırlayacağı üzere yakın zamanda hükûmetiniz tarafından yapılan açıklamalarda kamulaştırma konusunda önce halk ile uzlaşılacağı, en son çare olarak kamulaştırma kararının alınacağı belirtilmiştir. Sur ilçesi için halk ile uzlaşma koşulları aranmamasının gerekçesi nedir?
- 6- Anayasa'nın 35 inci maddesi "**Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.**" diyerek mülkiyet hakkına yapılacak olan doğrudan sınırlamanın kamu yararı gözetilmesi şartına bağlamıştır. Bu kapsamda almış olduğunuz Acele Kamulaştırma kararı Anayasa'yı ihlal niteliğinde değil midir?
- 7- Kamulaştırma Kanunu'nun 27. Maddesi'ne dayanılarak alınana 'Acele Kamulaştırma' kararı 3634 sayılı 'Milli müdafaa mükellefiyeti' kanununun öngördüğü hallerde geçerlidir. Bakanlığınızca Sur ve Silopi ilçeleri için 'Acele Kamulaştırma' kararı 3634 sayılı 'Milli müdafaa mükellefiyeti' kanunu hükümleri uyarınca kim veya kimlere karşı bir milli müdafaa gereği alınmıştır?